

ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ

Τό σκοτεινό εκείνο φθινοποριάτικο βράδυ, ό γέρος τραπέζιτης έκοβε νευρικός βόλτες μέσ'στό γραφείο του. Θυμόταν ότι πρό δεκαπέντε χρόνων είχε δώσει μία έσπερίδα στό μέγαρό του, στην όποία παρευρίσκοντο και πολλοί διανοούμενοι και κατά τό διάστημα της όποίας έγιναν πολλές ένδιαφέρουσες συζητήσεις. Ίδιαίτερος μίλησαν για την ποιητή του θανάτου, και οι περισσότεροι καλεσμένοι κηρύχθηκαν έναντίον της. Τήν εφύρισκαν μεσαιωνική, άντιχριστιανική, άνήθικη κλπ, κατά τή γνώμη τους, θά έπρεπε νά είχε άντακατασταθή μέ τή ισόβια δεσμά.

— Κύριοι, τούς ειπε τότε ό τραπέζιτης, δέν είμαι τής γνώμης σας. Άν και δέν έχω δοκιμάσει καμιά από τις δύο αυτές ποιήνες, έντούτους βρισκω τήν ποιητή του θανάτου πιο ήθικη και πιο άνθρώπινη άπό τή ισόβια δεσμά... Άπό τους δύο δημίους, ποιός είναι ό πιο άνθρώπινος; εκείνος που σας άφαιρεί τή ζωή σας μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα ή εκείνος που σας σκοτώνει συνεχώς; σ' όλη σας τή ζωή;

— Καί ή δύο ποιήνες, παρατήρησε τότε κάποιος προσκαλεσμένος, εν' έξ ίσου άνήθικες, γιατί καταλήγουν στό ίδιο άποτέλεσμα: στην έκμηδένιση του άνθρώπου.

Μεταξύ των καλεσμένων, βρισκόταν κ' ένας φοιτητής της νομικής, είκοσιέντε χρόνων περίπου, τού όποιου ζήτησαν τή γνώμη. Τότε έκείνος ειπε:

— Η ποιητή του θανάτου είναι ή ίδια άπάνθρωπη ποιητή μέ τή ισόβια δεσμά, μά άν μ' άφηναν νά διαλέξω μά άπο τις δύο, άσφαλώς θά διάλεγα τή δεύτερη. Καλύτερα ίναι κανείς νά ζή όπωσδήποτε παρά νά μή ζή καθόλου.

Μιά ζωηρή συζήτησις άρχισε τότε. Ό τραπέζιτης, που ήταν άκόμη νέος και νευρικός, άναψε έξαφνα τόσο άπάνω στην κουρέντα όστε χτύπησε δυνατά τό τραπέζι μέ τή γροθιά του και φώναξε άπειθυμένος προς τό φοιτητή:

— Κάνετε λάθος! Στοιχηματίζω δύο έκατομμύρια ότι δέν θά περνούσατε ούτε πέντε χρόνια μέσα σε μία φυλακή...

— Άν μιλάτε σοβαρά, άπάντησε ό φοιτητής, δέχομαι τό στοιχημα όχι μόνο για πέντε χρόνια, άλλα για δεκαπέντε.

— Δεκαπέντε! Σύμφωνη! φώναξε ό τραπέζιτης. Κύριοι, στοιχηματίζω δύο έκατομμύρια.

— Σύμφωνοι! ειπε κ' ό φοιτητής. Στοιχηματίζετε δύο έκατομμύρια κ' έγω τήν έλευθερία μου!

Και έτσι, έβραλο τό ήλιθιο και άνόητο εκείνο στοιχημα... Ό τραπέζιτης, ό όποιος ούτε ό ίδιος ήξερε τόν αριθμό των έκατομμυρίων του, ήταν ένθουσιασμένος μ' αυτό.

Κατά τή διάρκεια του σουπέ, έλεγε λίγο ειρωνικά στό φοιτητή:

— Σκεφθήτε τό, νές μου, όσο είναι καιρός άκόμα... Δύο έκατομμύρια είναι για μένα τίποτε, εσείς όμως κινδυνεύετε νά καταστρέψετε τέσσερα πέντε άπό τή καλύτερη χρόνια τής ζωής σας... Λέω τέσσερα πέντε, γιατί δέν θ' άνθξείτε άσφαλώς περισσότερο καιρό φυλακισμένος και θά ζητήσετε μόνοι σας τήν έλευθερία σας... Μήν ξεχνάτε άκόμη, δυστυ-

χιόμενε, πώς ή έκούσια φυλάκισις είναι πολύ πιο όδυνηρή άπό τήν άναγκαστική. Η ίδια θα θά έχετε τό δικαίωμα σε όποιον στιγμή θέλετε ν' άνακτησετε τήν έλευθερία σας, θά σας δηλητηριάξη τή ζωή. Αυτοίμοι για σας.

Τό φθινοπορινό όμως εκείνο δειλινό, καθώς ό τραπέζιτης πηγαίνοχεταν μέσ' στό γραφείο του και τή θυμόταν δλ' αυτά, έλεγε μέσα του: «Γιατί έβραλο αυτό τό στοιχημα; Σε τί χρησίμευσε τό ότι ό άνθρώπος αυτός έγασε δεκαπέντε χρόνια τής ζωής του και τό ότι έγω πρέπει νά θυσιάσω σε λίγο δύο έκατομμύρια; Μπορεί τάχα αυτό ν' άποδείξη ότι ή ποιητή του θανάτου είναι χειρότερη άπό τή ισόβια δεσμά; Όχι, άσφαλώς όχι!... Τό στοιχημα αυτό έφειλετο σε μία γελοία ιδιοτροπία δική μου και στην πλεονεξία του αντίπαλου μου...»

Ό τραπέζιτης θυμήθηκε έπειτα τι είχε συμβή, ύστερ' από εκείνη τήν έσπερίδα. Είχε άποφασιστή όποι; ό φοιτητής φυλακιστή ύπό τήν πιο άνστηρή έπιτήρηση σ' ένα από τή περιπτερα τό κήπου του τραπέζιτου. Είχε άποφασιστή άκόμη νά μην έχη ό φοιτητής τό δικαίωμα στό διάστημα των δεκαπέντε χρόνων τής φυλακισέως του, νά προσπεράση τό κατώφλι του περιπτερού, νά βλέπη τους άλλους άνθρώπους, ν' άκούη τή φωνή τους και νά αβιάνη επιστολές ή έφημερίδες. Τού έπιτηρεσίαν νά έχη στη φυλακή του, ένα πιάνο, νά διαβιζή βιβλία, νά γράφη, νά πίνη όσο θέλει και νά κανιζή. Μαρούδες, σύμφωνα μέ τόν έξω κόσμο από ένα παραθυράκι κερμαίνον έπιτηρές. Κάθε πράγμα του όποιου θά είχε άναγκη—βιβλία, χωριά, κρασιά κ.τ.λ.—μπορούσε νά τή λαβαίνη σε όποιαδήποτε ποσότητα ήθελε δωρεάν, άλλα μόνο όπό τό παραθυράκι εκείνο. Η συμφωνία προέβλεπε μέ κάθε λεπτομέρεια όποι; ή φυλάκιση είναι άνστηρά. Υποχρέωση τό φοιτητή νά μείνη φυλακισμένος δεκαπέντε άκριβώς χρόνια, από τό μεσημέρι δηλαδή τής 14 Νοεμβρίου 1870 ως τό μεσημέρι τής 14 Νοεμβρίου 1885. Η παραμικρή άπόπειρα του φυλακισμένου νά παραβιάση τή συμφωνία, έστοι και δύο λεπτά πρό του τέλους, άπήλλασε τόν τραπέζιτης τής ύποχρεώσεως νά πληρωση τή δύο έκατομμύρια.

Τόν πρώτο χρόνο τής φυλακισέως του, ό νέος φοιτητής, άν έκανε κανείς από τή σύντομη πηλίερα του, ύπέφερε πολύ άπό μοναξιά και πλήξη. Νύχτα και μέρα, τόν άκούγαν μέσ' στό περιπτερό του νά παίζη πιάνο. Άληθιόταν νά δεχθή κρασί και καπνό. Τό κρασί, έγραφε, έρεθίζει τις επιθυμίες και ή επιθυμία είναι οι κυριότεροι έχθροι ένός φυλακισμένου». Τίποτε πράγματι δέν είναι πιο πληκτικό άπό τό νά πίνης καλό κρασί όταν είσαι μόνος. Ό καπνός έβρώμειζε τόν άέρα τόν δωματίου του. Τόν πρώτο χρόνο ό φυλακισμένος ζήτησε κατά προτίμηση έλαφρά βιβλία, πολύλίκα έρωτικά μυθιστορήματα, αστυνομικά ή φανταστικά διηγήματα και κωμωδίες.

Και τό δεύτερο χρόνο, ό φοιτητής έξακολουούσε νά παίζη πιάνο. Τώρα όμως δέν έζητούσε πια παρά βιβλία κλισσιόταν συγγραφέων. Τόν πέμπτο χρόνο ό φοιτητής που έξακολουούσε νά παίζη πιάνο, ζήτησε για

